ਐਮਪੌਕਸ (ਜਿਸਨੂੰ ਮੰਕੀਪੋਕਸ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ)

ਕਾਰਕ ਏਜੰਟ

ਐਮਪੌਕਸ (ਜਿਸਨੂੰ ਮੰਕੀਪੋਕਸ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਇੱਕ ਜ਼ੂਨੋਸਿਸ ਹੈ ਜੋ ਮੰਕੀਪੋਕਸ ਵਾਇਰਸ ਕਰਕੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 1958 ਵਿੱਚ ਖੋਜ ਲਈ ਰੱਖੇ ਗਏ ਬਾਂਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਖੋਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਵਾਇਰਸ ਦਾ ਨਾਮ 'ਮੰਕੀਪੌਕਸ ਵਾਇਰਸ' ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। 28 ਨਵੰਬਰ 2022 ਨੂੰ, WHO ਨੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਬਿਮਾਰੀ ਦੇ ਸਮਾਨਾਰਥੀ ਵਜੋਂ "mpox ਐਮਪੌਕਸ " ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ।

ਮੰਕੀਪੌਕਸ ਦੇ ਮਨੁੱਖੀ ਇਨਫੈਕਸ਼ਨ ਨੂੰ 1970 ਤੋਂ ਇਸਦਾ ਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਪਹਿਲਾ ਕੇਸ ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਟਿਕ ਰੀਪਬਲਿਕ ਆਫ਼ ਕਾਂਗੋ (ਉਸ ਸਮੇਂ ਜ਼ੇਅਰ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ) ਵਿੱਚ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ, ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਕੋਪ ਮੱਧ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਅਫਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਹਨ, ਅਤੇ ਅਫਰੀਕਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੁਝ ਪ੍ਰਕੋਪ ਅਫਰੀਕਾ ਤੋਂ ਆਯਾਤ ਕੀਤੇ ਜਾਨਵਰਾਂ ਜਾਂ ਯਾਤਰੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਮਈ ਤੋਂ 2022, ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮੰਕੀ-ਪੌਕਸ ਦੇ ਬਹੁ-ਦੇਸ਼ੀ ਪ੍ਰਕੋਪ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਵਿਸ਼ਵ ਸਿਹਤ ਸੰਗਠਨ (WHO) ਨੇ ਜੁਲਾਈ 2022 ਤੋਂ ਮਈ 2023 ਦੌਰਾਨ mpox ਨੂੰ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਚਿੰਤਾ ਦੀ ਜਨਤਕ ਸਿਹਤ ਐਮਰਜੈਂਸੀ (PHEIC) ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ। ਅਫਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕੋਪ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦੌਰ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ, WHO ਨੇ 14 ਅਗਸਤ 2024 ਨੂੰ mpox ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ PHEIC ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ।

ਕਲੀਨਿਕਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ

ਐਮਪੌਕਸ ਨਾਲ ਇਨਫੈਕਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲੇ ਕੁਝ ਦਿਨ ਬੁਖਾਰ, ਤੇਜ਼ ਸਿਰ ਦਰਦ, ਗਲੇ ਵਿੱਚ ਖਰਾਸ਼, ਮਾਇਲਜੀਆ ਅਤੇ ਲਿੰਫੈਡੇਨੋਪੈਥੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਬੁਖਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 1 ਤੋਂ 3 ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਦਾਣੇ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਜ਼ਖਮ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਫੈਲ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਹੱਥਾਂ ਅਤੇ ਪੈਰਾਂ ਤੱਕ ਫੈਲ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਸਰੀਰ ਦੇ ਦੂਜੇ ਹਿੱਸਿਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਣਨ ਅੰਗ, ਗੁਦਾ ਜਾਂ ਮੂੰਹ। ਜ਼ਖਮ ਮੈਕੁਲੋਪੈਪੁਲਸ ਤੋਂ ਵੇਸਿਕਲ, ਪਸਟੂਲਸ ਤੱਕ ਵਧਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਛਾਲੇ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਡਿੱਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਕੁਝ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦਰਦਨਾਕ ਪ੍ਰੋਕਟਾਈਟਿਸ ਜਾਂ ਦਰਦਨਾਕ ਅਤੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਪਿਸ਼ਾਬ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਲੱਛਣ ਦੇ ਵੀ ਸੰਕਰਮਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਐਮਪੌਕਸ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਵੈ-ਸੀਮਤ ਬਿਮਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਲੱਛਣ 2 ਤੋਂ 4 ਹਫਤਿਆਂ ਤੱਕ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਇਮਿਊਨ ਸਿਸਟਮ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿੱਚ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਬੱਚਿਆਂ, ਗਰਭਵਤੀ ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਇਮਿਊਨ ਸਿਸਟਮ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਬਿਮਾਰੀ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦਾ ਜੋਖਮ ਵੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਪ੍ਰਕੋਪਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਤ ਦਰ 1% ਅਤੇ 10% ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਰਹੀ ਹੈ।ਪਿਛਲੇ ਐਮਪੌਕਸ ਪ੍ਰਕੋਪਾਂ ਵਿੱਚ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਦਰ 1% ਤੋਂ 10% ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਫੈਲਣ ਦਾ ਤਰੀਕਾ

ਸੰਕਰਮਣ ਉਦੋਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਸੰਕਰਮਿਤ ਜਾਨਵਰਾਂ, ਸੰਕਰਮਿਤ ਮਨੁੱਖਾਂ ਜਾਂ ਦੂਸ਼ਿਤ ਸਮਗਰੀ ਤੋਂ ਵਾਇਰਸ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਵੱਖੋ ਵੱਖਰੇ ਜੰਗਲੀ ਜਾਨਵਰਾਂ ਤੋਂ ਸੰਕਰਮਿਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੁਝ ਪ੍ਰਾਇਮੈਟਸ, ਚੂਹੇ ਅਤੇ ਗਿੱਲ੍ਹੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ, ਦੰਨ ਜਾਂ ਸਕ੍ਰੈਚ ਦੁਆਰਾ, ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਤਰਲ ਪਦਾਰਥਾਂ ਨਾਲ ਸਿੱਧੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ। ਮਨੁੱਖ ਤੋਂ ਮਨੁੱਖ ਵਿੱਚ ਸੰਚਾਰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਕਰਮਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਸੰਪਰਕ ਰਾਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚਮੜੀ ਤੋਂ ਚਮੜੀ, ਮੂੰਹ ਤੋਂ ਮੂੰਹ, ਮੂੰਹ ਤੋਂ ਚਮੜੀ, ਅਤੇ ਜਿਨਸੀ ਸੰਪਰਕ (ਲਾਰ ਜਾਂ ਸਰੀਰ ਦੇ ਤਰਲ ਪਦਾਰਥਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸੰਚਾਰਿਤ)। ਇਹ ਵਾਇਰਸ ਗਰਭ ਅਵਸਥਾ ਜਾਂ ਜਨਮ ਦੌਰਾਨ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਵੀ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਬੱਚੇ ਜਾਂ ਮਾਂ ਲਈ ਗੰਭੀਰ ਪੇਚੀਦਗੀਆਂ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਾਹ ਦੀਆਂ ਬੂੰਦਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸੰਚਾਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਮੁਕਾਬਲਤਨ ਘੱਟ ਹੈ।

ਇਨਕਿਊਬੇਸ਼ਨ ਪੀਰੀਅਡ
ਇਨਕਿਊਬੇਸ਼ਨ ਪੀਰੀਅਡ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ 6 ਤੋਂ 13 ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸਦੀ ਸੀਮਾ 1 ਤੋਂ 21 ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ.

ਪ੍ਰਬੰਧਨ
ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ ਤੇ, ਐਮਪੌਕਸ ਦੇ ਇਲਾਜ ਵਿੱਚ ਲੱਛਣਾਂ ਦਾ ਨਿਯੰਤਰਣ, ਪੇਚੀਦਗੀਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਸੈਕੰਡਰੀ ਬੈਕਟੀਰੀਆ ਦੀ ਇੰਨਫੈਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੰਕੇਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਵਰਤੋਂ ਅਧਿਕਾਰ ਅਧੀਨ ਗੰਭੀਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਐਮਪੌਕਸ ਦੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਕੁਝ ਐਂਟੀਵਾਇਰਲ ਏਜੰਟ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਲੀਨਿਕਲ ਅਜ਼ਮਾਇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਐਂਟੀਵਾਇਰਲ ਇਲਾਜਾਂ ਦੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ੀਲਤਾ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਰੋਕਥਾਮ
ਐਮਪੌਕਸ ਟੀਕੇ ਲਾਗ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਟੀਕਾ ਰੋਕਥਾਮਯੋਗ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਬਾਰੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਉੱਭਰ ਰਹੇ ਅਤੇ ਜ਼ੂਨੋਟਿਕ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਬਾਰੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ "JYNNEOS" ਨਾਮਕ ਤੀਜੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦਾ ਟੀਕਾ ਖਰੀਦਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਐਕਸਪੋਜ਼ਰ ਅਤੇ ਪੋਸਟ-ਐਕਸਪੋਜ਼ਰ ਟੀਕਾਕਰਨ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਟੀਕਾ ਸਤੰਬਰ 2022 ਵਿੱਚ ਹਾਂਗ ਕਾਂਗ ਵਿੱਚ ਐਮਪੌਕਸ ਟੀਕਾਕਰਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹੈ।

ਸੰਕਰਮਣ ਦੇ ਜੋਖਮ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ, ਜਨਤਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਐਮਪੌਕਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਸਥਾਨਾਂ 'ਚ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨ ਵੇਲੇ:

- ਬਿਮਾਰ ਲੋਕਾਂ ਜਾਂ ਐਮਪੌਕਸ ਵਰਗੇ ਧੱਫੜ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਨਜ਼ਦੀਕੀ, ਚਮੜੀ ਤੋਂ ਚਮੜੀ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਤੋਂ ਬਚੋ;
- ਐਮਪੌਕਸ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਤੋਂ ਬਚੋ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਖਾਣ ਵਾਲੇ ਭਾਂਡੇ ਜਾਂ ਕੱਪ, ਬਿਸਤਰਾ, ਤੌਲੀਏ, ਜਾਂ ਕੱਪੜੇ;
- ਬਿਮਾਰ ਜਾਂ ਮਰੇ ਹੋਏ ਜਾਨਵਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਤੋਂ ਬਚੋ;
- ਬੀਮਾਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਜਾਂ ਜਾਨਵਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਵੇਲੇ ਢੁੱਕਵੀਆਂ ਇਨਫੈਕਸ਼ਨ ਨਿਯੰਤਰਮ ਸਾਵਧਾਨੀਆਂ ਲਾਗੂ ਕਰੋ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਸਤਾਨੇ ਅਤੇ ਸਰਜੀਕਲ ਮਾਸਕ ਸਮੇਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਪੜੇ ਅਤੇ ਉਪਕਰਣ ਪਹਿਨੋ;
- ਹੱਥਾਂ ਦੀ ਸਫਾਈ ਬਣਾਈ ਰੱਖੋ। ਜਦੋਂ ਹੱਥ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੰਦੇ ਹੋਣ ਜਾਂ ਖੂਨ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਤਰਲ ਨਾਲ ਦੂਸ਼ਿਤ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਤਰਲ ਸਾਬਣ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਹੱਥ ਸਾਫ਼ ਕਰੋ। ਜਦੋਂ ਹੱਥ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੰਦੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ 70-80% ਅਲਕੋਹਲ-ਅਧਾਰਤ ਹੈਂਡਰਬ ਨਾਲ ਸਾਫ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ;
- ਖਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਰੇ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਕਾਓ; ਅਤੇ
- ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ੱਕੀ ਲੱਛਣ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਮੈਡੀਕਲ ਸਲਾਹ ਲਓ।

ਵਧੇਰੇ ਸਿਹਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ, ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਸਿਹਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਵੈਬਸਾਈਟ 'ਤੇ ਜਾਓ www.chp.gov.hk

ਅਨੁਵਾਦਿਤ ਸੰਸਕਰਣ ਸਿਰਫ਼ ਸੰਦਰਭ ਲਈ ਹੈ। ਅਨੁਵਾਦਿਤ ਸੰਸਕਰਣ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਹੋਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਬਲ ਰਹੇਗਾ।

Translated version is for reference only. In case of discrepancies between translated version and English version, English version shall prevail.

26 ਫਰਵਰੀ 2025 (26 February 2025)